

EURES

**DARBA ATRAŠANA
EIROPĀ**
VADLĪNIJAS DARBA MEKLĒTĀJIEM

Manuskripts pabeigts 2019. gada decembrī

Trešais pārskatītais izdevums

Ne Eiropas Komisija, ne personas, kas rīkojas Eiropas Komisijas vārdā, neatbild par to, kā tiek izmantota šajā publikācijā iekļautā informācija.

Luksemburga: Eiropas Savienības Publikāciju birojs, 2021

© Fotogrāfijas: *Shutterstock*

© Eiropas Savienība, 2021

Atkalizmantošana ir atļauta, norādot avotu.

Eiropas Komisijas dokumentu atkalizmantošanas politiku īsteno, pamatojoties uz Komisijas Lēmumu 2011/833/ES (OV L 330, 14.12.2011., 39. lpp.).

Lai varētu izmantot vai reproducēt fotoattēlus vai citus materiālus, uz ko Eiropas Savienībai nav autortiesību, atļauja jāprasa tieši autortiesību īpašniekam.

Print	ISBN 978-92-95218-85-7	doi:10.2883/319572	HP-01-21-051-LV-C
PDF	ISBN 978-92-95218-53-6	doi:10.2883/557366	HP-01-21-051-LV-N

RAUGIETIES NĀKOTNĒ

Dzīvošana un darbs ārzemēs ir lieliska izvēle visa vecuma eiropiešiem Patiešām, arvien vairāk cilvēku sāk apzināties labumu, ko dod profesionālās pieredzes gūšana citā Eiropas valstī.

Taču joprojām tikai 3 % eiropiešu dzīvo un strādā dalībvalstī, kura nav viņu dzimtā valsts. Strādājot ārzemēs, pat īsu laika posmu, jūs varat ievērojami paaugstināt savu prasmju līmeni un palielināt savas iespējas atrast labāku darbu savā valstī.

Eiropas Savienības darba ņēmēju brīvas pārvietošanās princips tiek uzskatīts par vienu no ES iedzīvotāju vissvarīgākajām tiesībām. Tas nozīmē, ka jūs varat pārcelties uz jebkuru ES dalībvalsti, kā arī Islandi, Lihtenšteinu, Norvēģiju

“Darbs ārzemēs paplašina apvāršņus un sniedz neatkarīgas dzīves garšu. Tas arī palīdz gūt lielāku pašapziņu un paplašināt personīgo kontaktu tīklu. Ja pārceļaties uz citu valsti, esat atvērts jaunai kultūrai, kā arī gatavs un grībošs apgūt jaunas lietas.”

Darba meklētājs no Lietuvas, dzīvo un strādā Dānijā

un Šveici. Rezultātā — motivētam un mobilam darba meklētājam ir bezgalīgas darba iespējas. Ja šī procesa laikā jums ir vajadzīgs padoms un informācija, ir pietiekami daudz speciālistu, kuri var sniegt norādes.

Ko var iegūt, dzīvojot un strādājot ārzemēs?

- **Iespēju attīstīt jaunas profesionālās personīgās prasmes.** Iemācieties jaunu valodu, gūstiet jaunu profesionālo pieredzi, paaugstiniet pašapziņu un uzlabojiet komunikācijas spējas ar citiem. Dzīve un darbs ārzemēs tiešām ir ideāls risinājums tiem, kuri vēlas “pievienotu vērtību” savā CV, lai atstātu iespaidu uz saviem nākamajiem darba devējiem.
- **Dzījāka izpratne par citām valstīm un kultūrām.** Eiropa ir brīnišķīgi daudzveidīgs kontinents, kurā ir daudz, ko atklāt. Iedziļinoties dzīvē citā valstī, varat piedzīvot jaunu kultūru un dzīvesstilu. Vienlaikus citi var uzzināt vairāk par jūsu valsti.
- **Vērtīga pieredze, sastopot jaunus cilvēkus un jaunus izaicinājumus.** Ja neesat pārliecināts, ka darbs ārzemēs jums ir piemērots, meklējiet sezonas vai pagaidu darbu. Jums nebūs jāuzņemas ilgtermiņa līgums, bet tomēr gūsīt vērtīgu

pieredzi, lai pavērtu nākotnes darba iespējas.

Jaunu prasmju apgūšana un starptautiskas profesionālās pieredzes iegūšana var nākt tikai par labu. Šis viegli izmantojamās vadlīnijas sniedz jums svarīgākos padomus un noderīgu informāciju, kas palīdzēs, ja skatāties Eiropas virzienā!

PIEDĀVĀTĀS IESPĒJAS

Vai jums ir īpašas darba prasmes? Ja jūs zināšanas un pieredze ir “grūti aizpildāmu” vakanču jomā, piemēram, vides, veselības aprūpes vai IKT jomā, jūs varat būt īpaši pieprasīts daudzās Eiropas valstīs.

* Vai jums vajadzīga darba atļauja?

Dažiem Eiropas pilsoņiem joprojām var būt ierobežota piekļuve Eiropas darba tirgum noteiktu laika periodu, atkarībā no tā, kad viņu valsts ir pievienojusies Eiropas Savienībai. EURES var jums pastāstīt, uz kurām valstīm varat brīvi pārcelties un kurās jums būs vajadzīga darba atļauja.

KO APSVĒRT, PIRMS PĀRCELŠANĀS UZ ĀRZEMĒM

Ja apsverat pārcelšanos uz ārzemēm, jums par to nopietni jāpadomā. Šeit sniegts pārskats par dažām lietām, kuras vajadzētu apdomāt, pirms pārcelšanās.

- **Vai varat atrast darbu?** Labs sākumpunkts darba meklēšanai ārzemēs ir apsvērt savas iespējas un pieteikties darbiem, vēl esot savā mītnes zemē. Rūpīgi izpētiet, kurās valstīs ir pieprasījums pēc darba ņēmējiem ar jūsu zināšanām un pieredzi vai darba jomā, kas jūs interesē. Izpētiet darba tirgu šajās valstīs. Nodrošiniet, ka CV ir skaidrs un kodolīgs, izceļot to, ko jau esat iemācījies vai sasniedzis un uzsverot apgūtā nozīmi attiecībā uz iespējām.
- **Karjera ir tikai viena iespēja.** Mobilitāte var nozīmēt arī tālāku izglītību, profesionālo apmācību un praksi, kā arī daudzas citas iespējas. ES ir atbalsta programmas šajās nozarēs. Starp tām ir *Leonardo da Vinci* (profesionālā izglītība un apmācība), *Erasmus* (studentu apmaiņa un prakses vietas ārzemēs) un *Rethinking education* (izglītības pārvērtēšanas) stratēģija, kas pievēršas prasmju attīstīšanai darba tirgum. Sīkāku informāciju skatīt ec.europa.eu/education.

- **Vai jūs protat vietējo valodu?** Jūsu darba devējs, visticamāk, vēlēšies, lai jums būtu vietējās valodas pamatzināšanas. Neatkarīgi no valsts, kurā būsit, angļu valodas pamatzināšanas arī ir priekšrocība. Apsveriet iespēju pirms aizbraukšanas apmeklēt valodu kursus — pat ja tas nav obligāti katrai vakancei, tas varētu palielināt jūsu iespējas.
- **Vai tiks atzīta jūsu profesionālā kvalifikācija?** Ja esat kvalificēti darbam savā mītnes zemē, varat strādāt arī citur Eiropā. Saskaņā ar darba ņēmēju brīvas pārvietošanās principu varat strādāt savā profesijā visās ES dalībvalstīs, kā arī Islandē, Lihtenšteinā, Norvēģijā un Šveicē. Tomēr uzmanīgi pārbaudiet katru darba aprakstu — daži darba devēji var pieprasīt konkrētus diplomus, sertifikātus vai cita veida kvalifikāciju.
- **Vai tiek atzīta izglītības kvalifikācija?** Pašlaik nav vienoti visā Eiropā atzītas izglītības kvalifikācijas, kas nozīmē, ka darba devējs vienā valstī var vilcināties pieņemt darbā darba ņēmēju no citas valsts, ja viņš neatzīst tā kvalifikācijas līmeni. Jūs varat atrast vērtīgu informāciju sadaļā *Work and Retirement* (darbs un pensionēšanās), *Your Europe* portālā

“Sazināšanās ar EURES bija pats labākais, ko varēju izdarīt savas karjeras labā. Pagājušogad es aizsūtīju vēstuli savam EURES konsultantam, paskaidrojot, ka es vēlētos praktizētis viņa ražošanas uzņēmumā Itālijā. Pēc trīs mēnešiem EURES Itālija bija atraduši man vietu, kurā bija apmaksāta dzīvesvieta un uzturēšanās izdevumi. Šis atbalsts turpinājās visu prakses laiku. Ierodoties valstī, EURES man palīdzēja aizpildīt visus nepieciešamos dokumentus.”

Dalma, darba meklētāja no Ungārijas

(europa.eu/youreurope/citizens).

Vienlaikus jūs varat apmeklēt Eiropas Komisijas Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūras (EKI) tīmekļa vietni (ec.europa.eu/eqf).

- **Vai ģimene pārceļas kopā ar jums?** Kā Eiropas pilsonim jums un jūsu ģimenei ir tādas pašas tiesības kā vietējiem darba ņēmējiem. Jūsu ģimene var studēt vai strādāt jūsu mērķa valstī, tādēļ, pirms braukšanas prom, ir vērts izpētīt iespējas arī viņiem.

Jūs esat izlēmis rīkoties un tagad jums vajag vairāk informācijas. Lai saņemtu palīdzībai un padomu, varat izmantot šādus resursus:

Eiropas darba tīkls *EURES* darbojas visās ES dalībvalstīs, ka arī Islandē, Lihtenšteinā, Norvēģijā un Šveicē. Tam ir partneru tīkls, ieskaitot valsts nodarbinātības dienestus, un tagad tas ir paplašināts, iekļaujot papildu partnerus jūsu mītnes valstī. Informāciju par tiem var atrast *EURES* portālā: <https://ec.europa.eu/eures/public/lv/homepage>

EURES tīkls piedāvā plašu pakalpojumu klāstu, kas pielāgoti jūsu vajadzībām:

- ***EURES* darbvieta mobilitātes portāls:** nodrošina informāciju par vakancēm 31 valstī un ļauj izveidot profilu, reģistrēt CV un dod pieeju sīkākai informācijai par dzīves un darba apstākļiem Eiropā. Portāls ir pārstāvēts vadošajās sociālo plašsaziņas līdzekļu vietnēs un tam ir sava viedtālruna lietotne. Ja jums vajadzīga palīdzība konta izveidošanā, CV sagatavošanā vai vakancu meklējumos, *EURES* palīdzības dienests ir pieejams reāllaika tērzētavā, e-pastā, pa tālruni vai *Skype*.

Apmeklējiet eures.europa.eu, lai iegūtu sīkāku informāciju

- ***EURES* konsultantu tīkls:** *EURES* ir vairāk nekā 1200 konsultantu 31 valstī, kuri sadarbojas ar valsts nodarbinātības dienestiem (VND), lai nodrošinātu mobilitātes informāciju darba devējiem. Jūs varat ar viņiem sazināties pa tālruni, e-pastu vai tiekoties Eiropas (tiešsaistes) Darba dienu pasākumos (detalizētu informāciju skatīt nākamajā lapā).
- ***EURES* pārrobežu reģionos:** darbs un dzīvošana divās dažādās valstīs ir izplatītākā darba mobilitātes forma. *EURES* darbojas arī pārrobežu reģionos visā Eiropā. Informācija pārrobežu darba ņēmējiem ir pieejama *EURES* darbvieta mobilitātes portālā, pie jūsu vietējā *EURES* konsultanta un šīs brošūras 11. lappusē.

Jūs varat izmantot arī:

- **Privātās darbā iekārtošanas aģentūras:** jūsu mītnes vai mērķa valstī privātās darbā iekārtošanas aģentūras nodrošina plašu informācijas klāstu un efektīvus piemērota darba atrašanas pakalpojumus. Konsultanti var palīdzēt katrā darbā iekārtošanas procesa solī.
- **Tiešsaistes darba meklētājprogrammas:** dažas darba meklētājprogrammas

ļauj sagatavot CV, izveidot darba meklētāja profilu, saņemt paziņojumus par interesantiem darba piedāvājumiem un aplūkot vakances.

- **Sociālie plašsaziņas līdzekļi:** gandrīz puse no ES interneta lietotājiem atrodas sociālo plašsaziņas līdzekļu tīklos. Ja regulāri izmantojat tādas platformas kā *Facebook*, *Twitter* vai *LinkedIn*, varat tās lietot, lai reklamētu savas darba prasmes un intereses kā virtuālo CV. Esiet piesardzīgi attiecībā uz to, ko darāt vai sakāt tiešsaistē, pārskatiet iestatījumus, lai saglabātu personīgu ierakstu un fotogrāfiju privātumu.

“EURES konsultants man sniedza informāciju par siltumnicu dārzniekiem paredzētiem kursiem Dānijā un to apvienošanu ar daņu valodas kursu un darbu Dānijas lauku saimniecībā. Man tā šķita interesanta iespēja un veids, kā attīstīt jaunas spējas un zināšanas savai turpmākajai darba dzīvei. Tas paplašina apvāršņus, veicina neatkarību, sniedz pašpārlicību un paplašina personīgo kontaktu tīklu.

Šarūns, darba meklētājs no Lietuvas.

KĀ EURES VAR PALĪDZĒT?

EURES pakalpojumi ir visaptveroši un pieejami visiem Eiropas darba meklētājiem — pirms darba meklēšanas procesa uzsākšanas, tā laikā un pēc tā beigām.

Tie pievēršas visiem dzīves un darba aspektiem ārzemēs, sākot ar karjeras ieteikumiem, CV pārskatīšanu un tulkošanu, piedāvājumu analīzi un videokonferenču moderēšanu darba intervijām, nodrošinot informāciju par Eiropas darba tirgu, sniedzot juridiskas un sociālās apdrošināšanas konsultācijas, darba tirgu organizēšanu un konsultēšanu par apmācības iespējām, valodu apguvi un finansējuma iespējām — un šie ir tikai daži piemēri!

Vispārēji runājot, pakalpojumi ietver tālāk minēto.

***EURES* darbvietu mobilitātes portālā** ir parādītas vairāk kā miljons vakances no visas Eiropas, gandrīz tikpat CV un tūkstošiem reģistrētu darba devēju. Tajā tiek piedāvāti instrumenti, lai:

- izveidotu profilu, ļaujot atzīmēt jūs interesējošās nozares vai valstis, un saņemt e-pasta paziņojumus par atbilstošām darba vakancēm;
- izveidotu un uzturētu CV vienas vai vairāku valodu versijās un publicētu to

tiešsaistē, lai to varētu redzēt 30 000 portālā reģistrēto darba devēju.

- meklētu informāciju par dzīvošanu un strādāšanu jūsu izvēlētajā valstī;
- meklētu Eiropas Darba dienas vai citus darba atrašanas pasākumus jūsu reģionā; un
- sazinātos ar citiem darba meklētājiem un apmainītos ar ieteikumiem par darba meklēšanu un darbu ārzemēs.

Jūs varat sazināties ar ***EURES* konsultantiem** un citiem darbā iekārtošanas profesionāļiem — joīpaši *EURES* tīklā —, lai iegūtu informāciju un padomus jebkurā darba meklēšanas procesa posmā. Konsultanti ar specializētām zināšanām par Eiropas darba mobilitātes praktiskajiem, juridiskajiem un administratīvajiem aspektiem var:

- var ieteikt interesantas iespējas, pamatojoties uz jūsu specializāciju un pat mēģināt salāgot jūsu specializāciju ar piemērotu darba devēju citā Eiropas valstī;
- palīdzēt jums sagatavot darba pieteikumu un nosūtīt jūsu CV potenciālajiem darba devējiem;
- sniegt informāciju par dzīves un darba apstākļiem jūsu mērķa zemē; un
- palīdzēt jums uzsākt dzīvi jaunajā valstī, nodrošinot informāciju par dzīvesvietu, sociālo nodrošinājumu un nodokļiem,

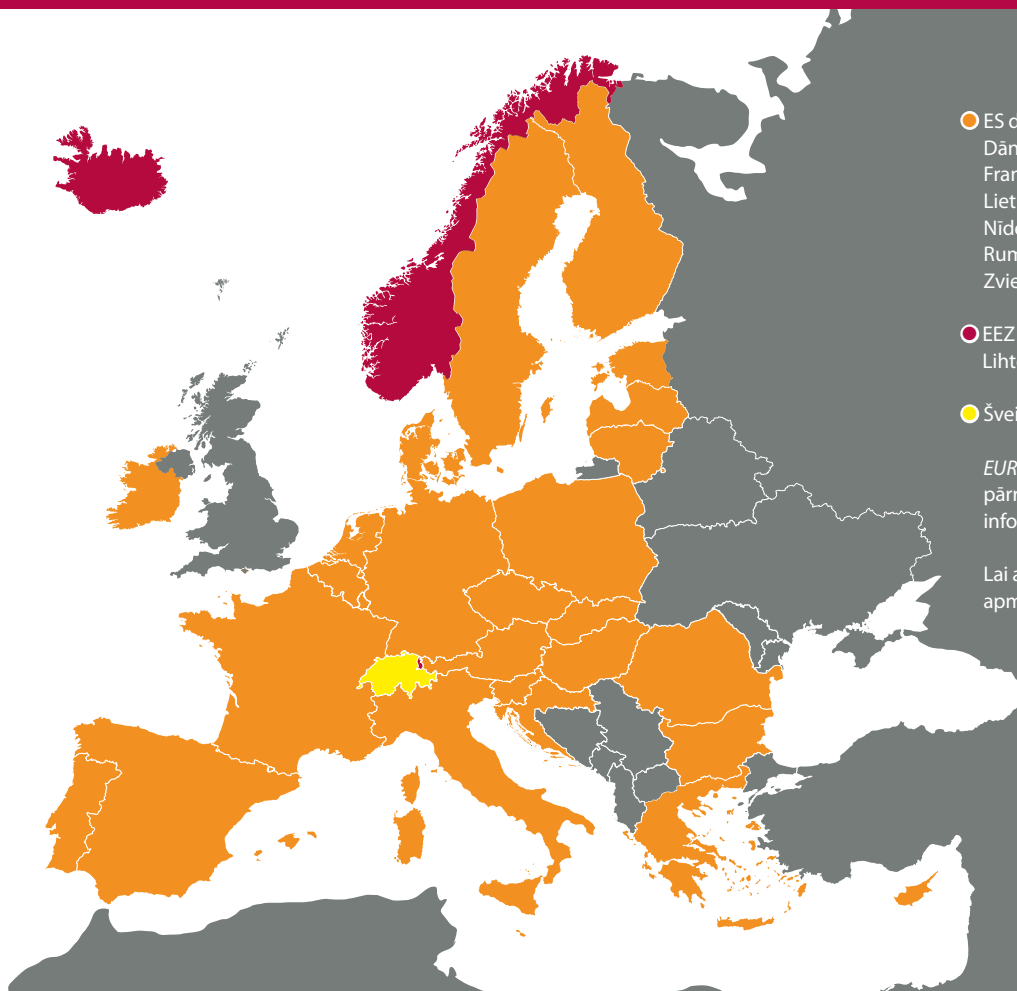
kā arī par skolām un veselības aprūpi jūsu ģimenei, ja tas ir vajadzīgs.

Lūdzu, ņemiet vērā, ka pieejamie pakalpojumi dažādās valstīs vai dažādās *EURES* partnerorganizācijās var atšķirties.

Vairāk informācijas un jūsu vietējā *EURES* konsultanta un citu darbinieku meklēšanas speciālistu kontakta informāciju varat atrast *EURES* darbvietu mobilitātes portālā.

EIROPAS (TIEŠSAISTES) DARBA DIENAS UN CITI PASĀKUMI

Katru gadu visā Eiropā notiek simtiem *EURES* pasākumu — visi tie ir viegli pieejami un bez maksas. Pazīstamākās ir Eiropas Darba dienas, kurās nodrošināta teicama vide, lai jūs varētu satikt potenciālos darba devējus vai nu klātienē, vai tiešsaistē — kā arī gūt iespēju uzdot jautājumus un saņemt atbildes individuālās videokonsultācijās ar darba mobilitātes un citiem atbilstošiem speciālistiem. *EURES* arī organizē konferences, seminārus un vispārējas mobilitātes informācijas dienas, kurās *EURES* konsultanti ir pieejami, lai sniegtu ekspertu padomus par darba atrašanu visā Eiropā. Lai iegūtu vairāk informācijas par pasākumiem jūsu reģionā, skatiet pasākumu kalendāru (*Events calendar*) *EURES* darbvietu mobilitātes portālā.

● ES dalībvalstis: Beļģijā, Bulgārijā, Čehijā, Dānijā, Vācijā, Igaunijā, Īrijā, Grieķijā, Spānijā, Francijā, Horvātijā, Itālijā, Kiprā, Latvijā, Lietuvā, Luksemburgā, Ungārijā, Maltā, Nīderlandē, Austrijā, Polijā, Portugālē, Rumānijā, Slovēnijā, Slovākijā, Somijā, Zviedrijā.

● EEZ = Visās ES dalībvalstīs + Islandē, Lihtenšteinā un Norvēģijā.

● Šveicē.

EURES ir pārstāvēts dažādos reģionos un pārrobežu reģionos. Lai iegūtu detalizētāku informāciju, apmeklējiet *EURES* portālu.

Lai atrastu tuvāko *EURES* konsultantu, apmeklējiet eures.europa.eu.

GALVENĀS SADALĀS

Kā darba meklētājs jūs šeit varat atrast informāciju par darbu ārzemēs, sagatavošanos darba intervijai, dzīves uzsākšanu jaunā valstī, kā arī informāciju par Eiropas Komisijas izglītības un apmācības iespējām visā Eiropā.

1. **Kā EURES var jums palīdzēt?** Šeit jūs atradīsiet visus EURES dalībnieku un partneru piedāvātos pakalpojumus.
2. **Darba meklēšana.** Šeit paskaidrots, kā meklēt darbu 31 Eiropas valstī, izveidot un pārvaldīt tiešsaistes darba meklējumu profilus un pieteikties e-pasta paziņojumu saņemšanai par jaunām vakancēm.
3. **Izveidojiet savu CV tiešsaistē.** Šī sadaļa ļauj jums izveidot un pārvaldīt CV vairākās valodās, bez maksas un vajadzības gadījumā *Europass* formātā.
4. **Sazināties ar EURES konsultantu.** Šeit varat atrast jums tuvākā EURES konsultanta kontaktinformāciju. Konsultants var palīdzēt jums piemeklēt vakances, kuras ir grūti aizpildīt vietējā, reģionālā vai valsts līmenī.

5. Sadaļā **Dzīvošana un darbs** sniegta praktiska, juridiska un administratīva informācija par mobilitāti. Aplūkojiet pašreizējās tendences Eiropas darba tirgū pēc valsts, reģiona vai darbības nozares.
6. **Pasākumu kalendārs** parāda gaidāmos notikumus jūsu reģionā. Sekojiet Eiropas Darba dienām un citiem darbinieku meklēšanas pasākumiem vai vispārējām mobilitātes informatīvajām sesijām ar EURES konsultantiem.
7. Sadaļā **Jaunami** ir pieejami daudz un dažādi jaunākie raksti un video par darbiem un mobilitāti Eiropā. Noskatieties iedvesmojošus citu darba meklētāju veiksmes stāstus, kuri izmantojuši EURES pakalpojumus.
8. **EURES & You ziņu izdevums** tiek izdots katru mēnesi un tajā ir informācija par darba mobilitāti, aktuālajām tendencēm, gaidāmajiem EURES pasākumiem u.c. Jūs varat izlasīt ziņu izdevumu tiešsaistē vai saņemt to epastā.

9. Sadaļā **Palīdzība un atbalsts** ir sniegta atbildes uz lielāko daļu jūsu interesējošo jautājumu. EURES palīdzības dienests ir arī pieejams, lai atbildētu uz jūsu jautājumiem pa tālruni, epastu, reāllaika tērzētavā un *Skype*.
10. **Saites** norāda uz citām tīmekļa vietnēm Eiropas darba mobilitātes jomā, ieskaitot valsts nodarbinātības dienestus, kā arī uz virkni publikāciju, kurās būs sniegtas norādes par jūsu meklējumiem.

TĀLĀKA ATTĪSTĪBA UN CITI PAKALPOJUMI

Eiropas (tiešsaistes) Darba dienas dod iespēju darba meklētājiem un darba devējiem satikties “virtuāli” un bez maksas, ietaupot laiku un naudu, kuru viņiem prasītu braukšana uz klātienē notiekošu pasākumu. Dalībnieki var aplūkot prezentācijas, iesniegt pieteikumus uz vakancēm un tieši satikties ar darbinieku atlasē speciālistiem un EURES konsultantiem. Detalizētu informāciju par iepriekšējām un nākamajām Eiropas Darba dienām skatiet europeanjobdays.eu.

PIETEIKŠANĀS DARBAM

Tātad esat atradis interesantu iespēju? Tagad jums jāizveido pieteikums, kas ļaus jums izcelties starp citiem darba meklētājiem! *EURES* konsultanti var jums palīdzēt — vai arī varat skatīt darbvietu mobilitātes portālu, lai iegūtu būtiskus padomus.

Parasti pieteikumu veido pieteikuma vēstule un jūsu CV, lai gan daži darba devēji var lūgt aizpildīt standarta pieteikuma formu. Atcerieties — tas ir pirmais iespaids, kuru atstāsiet uz darba devēju, ieguldiat laiku, to pilnveidojot.

- **Pieteikuma vēstule.** tajā jānorāda, kāpēc jūs interesē konkrētais amats, kāda iepriekšējā pieredze padara jūs atbilstošu šim darbam un ko jūs varat sniegt uzņēmumam. Pārlicinieties, ka valoda ir skaidra, saprotama un atbilst mērķim.
- **Sagatavošanās intervijai.** Intervija var notikt klātienē vai pa tālruni — jebkurā gadījumā kārtīga sagatavošanās ir izšķiroša. Ņemiet līdzi visus vajadzīgos dokumentus, piemēram, savu CV vai personas apliecību — katram gadījumam.

- **Izpētiet uzņēmumu jau iepriekš.** Iepazīstieties ar uzņēmumu pirms intervijas. Parādiet, ka esat iepazinušies ar tā darbību un to, ko tas meklē. Sagatavojiet dažus padziļinātus jautājumus par uzņēmumu un piedāvāto darbu, lai pierādītu, ka esat veikuši izpēti.
- **Iepazīstieties ar vakanci.** Darba apraksts ir labākais jums dotais piemērs tam, ko darba devējs meklēs intervijā. Vai tajā ir uzsvērts komandas darbs, spēja uzņemties iniciatīvu vai elastīgums? Minot konkrētus piemērus un prasmes no savas pieredzes pagātnē, parādiet, ka atbilstat prasībām.
- **Esiet gatavs neparedzētajam.** Jums var uzdot sarežģītus vai neparedzētus jautājumus. Neuztraucieties! Pierādiet, ka varat saglabāt mieru spriedzes apstākļos, mirkli apdomājot jautājumu un tad mierīgi atbildot. Nav svarīgi, ja nezināt atbildi. Darba devējs būs ieinteresēts redzēt, kā formulējat atbildi un kā iegūstat jaunu informāciju.

CV

- Vispirms uzskaitiet savu neseno pieredzi un kvalifikāciju.
- Izmantojiet īsus teikumus un pozitīvu izteiksmes formu.
- Izceliet pienākumus, kuri attiecināmi uz vēlamo darbu, un izmantojiet “aktīvus” darbības vārdus.
- Pārlicinieties, vai jūsu CV ir balstīts faktos, atjaunināts un precīzs.
- Jūsu CV jābūt ne vairāk kā divas lappuses garam.
- Lūdziet savu CV pārlasīt kādam citam, vēlams cilvēkam, kuram dzimtā valoda ir tā, kurā sagatavojat pieteikumu.

Savas valsts atstāšana un ierašanās citā valstī var būt biedējoša pieredze. Ir jākārto jauni administratīvi procesi, jāsatiek jauni cilvēki, iespējams, jāapgūst jauna valoda. Pirms aizbraukšanas varat sazināties ar savu vietējo EURES konsultantu, lai saņemtu padomus un informāciju.

Šeit sniegti dažī padomi no EURES, lai padarītu procesu gludāku.

PĀRCELŠANĀS

- Pārliedcinieties, vai viss ir nokārtots un pārtrauciet visus līgumus ar pakalpojumu sniedzējiem.
- Informējiet vietējās iestādes par savu aizbraukšanu, ja tāda ir prasība.
- Nomainiet savu pasta adresi un informējiet par adresi, uz kuru nosūtīt pastu, kas var pienākt pēc jūsu aizbraukšanas.
- Atcerieties paņemt līdzī svarīgus dokumentus — derīgas pases vai personas apliecības — gan savas, gan ģimenes locekļu.

IERAŠANĀS

- **Mājoklis.** Der izpētīt apmešanās iespējas pirms ierašanās jaunā valstī, lai būtu

priekšstats par rajoniem, kas atbilst jūsu budžetam un gaidām.

- **Sociālā apdrošināšana.** Visi ar jūsu darba līgumu saistītie sociālās apdrošināšanas pabalsti tādā pašā apmērā tiek piešķirti visu ES dalībvalstu, kā arī Islandes, Lihtenšteinas, Norvēģijas un Šveices pilsoņiem. Tas pats attiecas uz norīkoti darba ņēmējiem, kuri ir nodarbināti vienā ES dalībvalstī, bet uz laiku nosūtīti strādāt uz citu dalībvalsti (skatīt sadaļu "Politika un aktivitātes" ec.europa.eu/social). Daži pabalsti sedz slimības un bērna kopšanas atvaļinājumu, bezdarba un ģimenes pabalstus, negadījumus darbā un darba pabalstus, invaliditātes un vecuma pensijas. Pirms dodaties projām no savas izcelsmes valsts, sazinieties ar savu sociālās apdrošināšanas iestādi, lai iegūtu visu vajadzīgo informāciju un vajadzīgās ES veidlapas. Skatiet arī ES savstarpējās informācijas sistēmu sociālās aizsardzības jautājumos (*Mutual Information System on Social Protection (Missoc)*) iepriekš minētajā timekļa vietnē.

- **Eiropas veselības apdrošināšanas karte (EVAK).** Tā ir pieejama bez maksas visiem ES/EEZ valstu un Šveices pilsoņiem. Tā nodrošina to, ka jums būs tāda pati pieeja neatliekamajai valsts sektora medicīnas aprūpei (ārstiem, aptiekām, slimnīcām) kā

šo valstu pilsoņiem. Tomēr jebkurā gadījumā vajadzētu mēģināt saņemt valsts veselības apdrošināšanu jaunajā valstī, līdzko jūs tajā ierodaties.

- **Pensija.** Ja saņemat valsts pensiju no vienas vai vairākām ES dalībvalstīm, pārceļoties uz citu ES valsti vai Islandi, Norvēģiju vai Šveici, jūs varat turpināt saņemt valsts apmaksāto pensiju pilnā apmērā. Lai uzzinātu vairāk par to, kā ir aizsargātas jūsu sociālās apdrošināšanas tiesības, apmeklējiet ec.europa.eu/social-security-coordination.
- **Nodokļi.** Eiropas valstis ir noslēgušas divpusējus nodokļu līgumus, lai to pilsoņiem nevajadzētu maksāt divreiz par to pašu aktivitāti vai ienākumu citā Eiropas valstī. Sazinieties ar atbilstošajām iestādēm savā mītnes zemē, lai iegūtu konkrēti jums vajadzīgo padomu.

EURES var sniegt vairāk informācijas par visiem šiem jautājumiem. Apmeklējiet dabvietu mobilitātes portāla dzīvošanas un darba lapas vai sazinieties ar savu vietējo EURES konsultantu.

PIRMIE SOĻI TOPOŠAJIEM UZŅĒMĒJIEM

Veidojot 99% no Eiropas darījumdarbības, mazie un vidējie uzņēmumi (MVU) ir ekonomikas mugurkauls, un arvien pieaugošs skaits Eiropas iedzīvotāju plāno uzsākt savu uzņēmējdarbību citā valstī.

Ja jums ir daudz ideju savas uzņēmējdarbības uzsākšanai citur Eiropā, šeit ir daži ieteikumi:

- **Izstrādājiet biznesa plānu**
Pārliecinieties, ka droši zināt savu biznesu, cik daudz izmaksās tā izveidošana, laiks, ko tas prasīs, un administratīvās lietas, ko vajadzēs nokārtot. Neatlieciet plānošanu līdz brīdim, kad ieradīsieties jaunā valstī — to būs vieglāk izdarīt jūsu mītnes zemē. Sazinieties ar vietējo tirdzniecības kameru, jo daudzas no tām piedāvā kursus daudzpusīga uzņēmējdarbības plāna izstrādei.
- **Uzziniet vairāk par jauno mītnes valsti.**
Iepazīņojiet dažus braucienus uz savu mērķa valsti, pirms galējas pārcelšanās uz turieni. Iepazīstiet banku sistēmu, juridisko un administratīvo praksi, cilvēkus un kultūru. Vai jums ir jāiemācās valoda? Tādā gadījumā piesakieties valodas kursam savā mītnes zemē, lai jums būtu labs priekšstats par valodu pirms pārcelšanās.

- **Uzklausiet citu uzņēmēju padomu.**
Sazinieties ar kādu, kurš ir izveidojis savu biznesu jūsu mērķa valstī. Neviens nespēs jums sniegt labākus padomus par to, kurš jau ir guvis tādu pieredzi, kādu plānojat iegūt jūs. Jūsu vietējais EURES konsultants, iespējams, varēs jūs iepazīstināt ar atbilstošu cilvēku vai organizāciju. Varat apmeklēt ec.europa.eu/enterprise/initiatives/sme-week, lai uzzinātu vairāk par veiksmīgiem ES uzņēmējiem katrā valstī.
- **Eiropas Biznesa atbalsta tīkls** palīdz maziem uzņēmumiem gūt labumu no atvērtā Eiropas tirgus. Kā uzņēmējs jūs varat atrast plašu informācijas klāstu no gandrīz 600 dalīborganizācijām visā ES un ārpus tās. Apmeklējiet *Enterprise Europe Network*.
- **Eiropas Progresā mikrofinansēšanas instruments (European Progress Microfinance Facility).** Šī ir ES iniciatīva, kura atvieglo līdz 25 000 EUR lielu kredītu saņemšanu cilvēkiem, kuri vēlas izveidot savu mazo uzņēmumu. Lejupielādējiet brošūru (ec.europa.eu/social).

Vairāk informācijas par darba apstākļiem, kas attiecināmi uz norīkotajiem darba ņēmējiem var atrast, apmeklējot *Eurofound* (Eiropas Dzīves un

darba apstākļu uzlabošanas fonda) tīmekļa vietni www.eurofound.europa.eu. Jūs varat arī sazināties ar savu vietējo EURES konsultantu.

“Pirms pārcelšanās uz ārzemēm sagatavojiet pamatīgu uzņēmējdarbības plānu, aprakstot savu piedāvāto produktu vai pakalpojumu, mērķauditoriju un pastāvošo konkurenci, kā arī mārketinga stratēģiju. Un neaizmirstiet par finanšu plānu — ne tikai uzņēmumam, bet arī sev pašam. Ja braucat uz ārzemēm, plānojot doties pensijā savā valstī, jums jāapsver, kāda būs jūsu citā dalībvalstī uzkrātās pensijas vērtība tur.

EURES konsultants, *Nīderlande*

Es biju uzaicināts uz darbā iekārtošanas tikšanos ar EURES, Valsts Nodarbinātības dienesta birojā Gēteborgā, Zviedrijā. Man bija darba intervija ar *Seven Seas Group*, kuri meklēja apkalpi vairākiem kruīza kuģiem. Pēc vērtīgas informatīvās tikšanās un tai sekojošas intervijas dažus mēnešus vēlāk man piedāvāja darbu Karību līnijā — tā bija izvēle, kurai devu priekšroku!”

Stefans, darba meklētājs no Zviedrijas

* OV L 18, 21.1.1997., 1. lpp.

Pārrobežu darba tirgus ir nozare, kurā vienā valstī dzīvojoši darba ņēmēji ik dienu vai ik nedēļu brauc strādāt uz kaimiņvalsti. Šāda kārtība ir populāra Eiropā: vairāk kā 600 000 cilvēku dzīvo vienā Eiropas valstī un strādā citā.

IR PRIEKŠROCĪBAS BŪT PAR PĀRROBEŽU DARBA ŅĒMĒJU

- Darba tirgus kaimiņvalstī var būt spēcīgāks par jūsu valsts darba tirgu.
- Jūsu ģimenei nav jāpārceļas kopā ar jums, līdz ar to partneri var paturēt savu darbu un bērni var savā valstī iegūt izglītību.
- Veselības apdrošināšanu un sociālo apdrošināšanu jūsu mītnes zemē parasti var saglabāt, atvieglotot procesu.

Protams, robežu šķērsošana darba dēļ ir saistīta ar vairākiem izaicinājumiem, piemēram, atšķirīgas valsts administratīvās un juridiskās prakses. Tomēr ir pietiekami daudz pakalpojumu, kuri palīdz atrisināt šos jautājumus tiem, kuri pārvietojas starp valstīm.

PĀRROBEŽU REGIONOS EURES IR PIEEJAMS, LAI:

- atrastu darba meklētājiem piemērotas vakances kaimiņvalstī;
- nodrošinātu informāciju par dzīvošanu un darbu divās atšķirīgās Eiropas valstīs un palīdzētu ar juridiskajiem, administratīvajiem un praktiskajiem aspektiem;
- uzraudzītu abu valstu darba tirgus, tādā veidā nodrošinot aktuālu darbinieku informāciju darba devējiem.

EURES darbojas vairāk nekā 20 pārrobežu sadarbības projektos, vairāk nekā 13 valstīs. Lai apmierinātu vajadzību pēc starpvalstu informācijas apmaiņas un koordinācijas, EURES pārrobežu partnerības apvieno sabiedriskās nodarbinātības un profesionālās apmācības pakalpojumu sniedzējus, arodbiedrības, pašvaldības un citas ar nodarbinātības un mācību jomas iestādes.

“Mēs ikdienā sniedzam atbalstu simtiem pārrobežu darba ņēmēju, atbildot uz šādiem jautājumiem. Kur es maksāju savus nodokļus? Kur es varu prasīt bērna pabalstu? Vai varu izmantot veselības aprūpes pakalpojumus? Tas atvieglo mobilajiem darba ņēmējiem pāreju, pārceļoties uz citu valsti.”

*EURES konsultants, pārrobežu partnerība
Īrija/Ziemeļīrija*

“Es jau kaut ko zināju par dzīvi Ungārijā, jo biju studējis tur, bet EURES man palīdzēja ar tehniskāku informāciju attiecībā uz dzīvošanu starp divām valstīm, piemēram, atšķirībām nodokļu un sociālā nodrošinājuma sistēmās. Pārceļoties uz jaunu vietu, jūs nezināt, ko sagaidīt. Katra valsts ar kaut ko ir īpaša, un padomi ir nenovērtējami.”

Marsels, darba meklētājs no Vācijas, dzīvo Ungārijā, bet brauc uz darbu Austrijā

PERSONĪGI, PROFESIONĀLI, VISAPTEROŠI PAKALPOJUMI

Ir vairāk nekā 1200 EURES konsultantu 31 valstī, visi ir speciālisti Eiropas darba mobilitātē. Viņi ir pieejami, lai sniegtu jums piemērotus padomus, kuri balstīti uz jūsu prasmēm, kvalifikāciju un vēlamu darbu, nodrošinot atbalstu visā pārcelšanās procesā. Apmeklējiet EURES darbvieta mobilitātes portālu, lai saņemtu jūsu vietējā EURES konsultanta kontakta informāciju.

“Eiropas Darba dienas daudziem darba meklētājiem ir interesanta pirmā pieeja, kas palīdz viņiem nodibināt kontaktus ar uzņēmumiem, kuri piedāvā darbu un tiešā veidā iesniegt savu CV. Uz vietas esošu dažādu pagaidu darba aģentūru klātbūtne arī ir noderīga, kā arī EURES konsultantu pieejamība, kuri var palīdzēt ar darba mobilitātes pieteikumiem.”

EURES konsultants, Luksemburga

EIROPAS (TIEŠSAISTES) DARBA DIENAS

Šie pasākumi vairākas reizes gadā notiek dažādās vietās Eiropā — no Norvēģijas līdz Kiprai un no Portugāles līdz Rumānijai. Tajās darba meklētājiem tiek piedāvāta lieliska iespēja satikt EURES konsultantus, kā arī potenciālos darba devējus vai nu klātienē, vai tiešsaistē. Dalībnieki var apspriest savus plānus un uzdot savus jautājumus virknei Eiropas darba mobilitātes speciālistu, klātienes (vai virtuālajos) semināros, debatēs, darbnīcās un individuālas tikšanās laikā.

ĪPAŠĀS EURES INICIATĪVAS

Ir vairākas specifiskas darba mobilitātes shēmas 18–30 gadus vecu darba meklētāju un darba mainītāju atbalstam, kuras palīdz atrast darbu Eiropas valstīs, neatkarīgi no kvalifikācijas, prasmēm vai pieredzes, nodrošinot dažādas finansējuma iespējas. Šis pakalpojums arī sniedz ievērojamu labumu darba devējiem, jo tas atver viņu uzņēmējdarbību darbaspēkam, kuru vietējā, reģionālā vai nacionālā līmenī viņi nevarētu atrast, un palīdz viņiem atrast piemērotus kandidātus grūti aizpildāmām pozīcijām (skatīt eures.europa.eu).

“Es apmeklēju darba tirgu Bāzelē un satiku EURES konsultantu no Luksemburgas. Viņš man sniedza praktiskus un noderīgus padomus, ieskaitot informāciju par darba tirgu, dzīvošanas un darba apstākļiem valstī, un par to, kā pieteikties darbam — kā arī par pasākumiem, kurus nepieciešams veikt pirms pārcelšanās uz ārzemēm.”

*Darba meklētājs no Šveices,
dzīvo un strādā Luksemburgā*

KĀ SAZINĀTIES AR ES

Klātienē

Visā Eiropas Savienībā ir simtiem *Europe Direct* centru. Sev tuvākā centra adresi varat atrast tiešsaistē (european-union.europa.eu/contact-eu/meet-us_lv).

Pa tālruni vai rakstveidā

Europe Direct ir dienests, kas atbild uz jūsu jautājumiem par Eiropas Savienību. Ar šo dienestu varat sazināties šādi:

- pa bezmaksas tālruni: 00 800 6 7 8 9 10 11 (daži operatori par šiem zvaniem var iekasēt maksu),
- pa šādu parasto tālruņa numuru: +32 22999696,
- izmantojot saziņas veidlapu: european-union.europa.eu/contact-eu/write-us_lv.

KĀ ATRAST INFORMĀCIJU PAR ES

Tiešsaistē

Informācija par Eiropas Savienību visās oficiālajās ES valodās ir pieejama portālā *Europa* (european-union.europa.eu).

ES publikācijas

ES publikācijas varat apskatīt vai pasūtīt vietnē op.europa.eu/lv/publications. Vairākus bezmaksas publikāciju eksemplārus varat saņemt, sazinoties ar *Europe Direct* vai tuvāko dokumentācijas centru (european-union.europa.eu/contact-eu/meet-us_lv).

ES tiesību akti un ar tiem saistītie dokumenti

Ar visu ES juridisko informāciju, arī kopš 1951. gada pieņemtajiem ES tiesību aktiem visās oficiālajās valodās, varat iepazīties vietnē *EUR-Lex* (eur-lex.europa.eu).

ES atvērtie dati

Portālā data.europa.eu ir piekļuve atvērtām datu kopām no ES iestādēm, struktūrām un aģentūrām. Datus var bez maksas lejupielādēt un izmantot tiklab komerciāliem, kā nekomerciāliem mērķiem. Portālā ir arī bagātīga piekļuve datu kopām, kas nākušas no Eiropas valstīm.

VAI JŪS INTERESĒ NODARBINĀTĪBAS, SOCIĀLO LIETU UN IEKĻAUTĪBAS ĢENERĀLDIREKTORĀTA PUBLIKĀCIJAS?

- Ja tā ir, varat tās lejupielādēt vai bez maksas pierakstīties uz tām: ec.europa.eu/social/publications
- Jūs varat pierakstīties Eiropas Komisijas bezmaksas e-biļetena *Social Europe* (sociālā Eiropa) saņemšanai: ec.europa.eu/social/e-newsletter
- Jūs varat pierakstīties *EURES* biļetena saņemšanai šeit: eures.europa.eu

GALVENĀS ES TĪMEKĻA VIETNES UN PROGRAMMAS, KURĀS MINĒTAS ŠAJĀ BROŠŪRĀ UZSKAITĪTAS TĀLĀK:

- *EURES* darbvietu mobilitātes portāls: eures.europa.eu
- Eiropas Biznesa atbalsta tīkls (*Enterprise Europe Network*): portal.enterprise-europe-network.europa.eu
- ES uzņēmēji: ec.europa.eu/enterprise/initiatives/sme-week
- Eiropas Darba dienas: europeanjobdays.eu
- Jautājumi par ES: europa.eu/europedirect
- Eiropas Progresā mikrofinansēšanas instrumenti. Lejupielādēt brošūru šeit: ec.europa.eu/social
- Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūra (*European Qualifications Framework (EQF)*): ec.europa.eu/eqf

- Izglītības atbalsta programmas: ec.europa.eu/education
- Savstarpējā informācijas sistēma sociālās aizsardzības jautājumos: ec.europa.eu/missoc
- Norīkotie darbinieki: ec.europa.eu/social
- Sociālās apdrošināšanas tiesības: ec.europa.eu/social-security-coordination
- Tava Eiropa. Palīdzība un konsultācijas ES pilsoņiem un viņu ģimenēm: europa.eu/youreurope/citizens
- Jūsu pirmais *EURES* darbs: ec.europa.eu/social

SAZINIETIES AR MUMS SOCIĀLAJOS PLAŠSAZIŅAS LĪDZEKĻOS:

- [euresjobs](#)
- [socialeurope](#)
- [EURESjob](#)
- [EURES European Employment Services](#)

